

(א) [לעיל פה: 1] (ב) [לעיל פה: 2] (ג) [לעיל פה: 3] (ד) [לעיל פה: 4] (ה) [לעיל פה: 5] (ו) [לעיל פה: 6] (ז) [לעיל פה: 7] (ח) [לעיל פה: 8] (ט) [לעיל פה: 9] (י) [לעיל פה: 10] (יא) [לעיל פה: 11] (יב) [לעיל פה: 12] (יג) [לעיל פה: 13] (יד) [לעיל פה: 14] (טו) [לעיל פה: 15] (טז) [לעיל פה: 16] (יז) [לעיל פה: 17] (יח) [לעיל פה: 18] (יט) [לעיל פה: 19] (כ) [לעיל פה: 20] (כא) [לעיל פה: 21] (כב) [לעיל פה: 22] (כג) [לעיל פה: 23] (כד) [לעיל פה: 24] (כה) [לעיל פה: 25] (כו) [לעיל פה: 26] (כז) [לעיל פה: 27] (כח) [לעיל פה: 28] (כט) [לעיל פה: 29] (ל) [לעיל פה: 30]

הגהות הב"ח

(א) ג' קמיה דרב כהנא אמר לי דלמא בעושיין בסעודתן דעברו ואלכו דרב אפי"ה טימא:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ת"ק ל"ל כ"י. ג"כ אצל הר"ש מפרש להיפך ובשמיטו שפסק כחולו חכמים וכ"ד הר"ק והג"ה שהשמיטו להניי ממייר דרב אפי"ה [ב] תוס' ד"ה א"י. שלא זכיר כ"י. ג"כ דלא כרש"י ד"ה לדידיה. טור:

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צב.

עין משפט
נר מצוה

פ"א א ב מ"י פ"ג מה"ל
שכירות ה"ל א סמג
לאוין קפד טו"ע ח"מ ס"י
שלם סע"ף א:
פ"ד ג ד ג' מ"י שם פ"י"ב
ה"ל יא סמג עש"ן לא
טו"ע ח"מ ק"י שלם סע"ף
ז:
פ"ה ר ד שם כהנ"ה:
פ"ו ח ט י מ"י שם ה"ל
יג יד טו"ע שם
סע"ף טו:

תורה אור השלם

1 פי תבא בפרק רע"ק
ואבלת ענבים בנפשו
שבועת ואל בליך לא
תתן: דברים כג כה

מוסף רש"י

אף פועל אם חסמת.
קצת דמיט שלא לטול או
בחוקה פטור. מלאו דלא
תחטוס (לעיל פה: 1).

ומהלך לעושה מעשה דמי. ואפי"ה אי לא משום השבת אצדעה לא אכיל: כשהיא פורקת מהיון אכלה. כל משאה פורקין צבת אחת והולכין: עד שפאה פורקת. בהליכתה אכלת ממשהו שעל גבה: ברתנ' ואפי' זנינה. ואפי' היא שזה דינר: לא יאכל פועל יוהר על שכרו. לקמן יליף מנפשך ו' בשכירותו שמוסר נפשו עליו לעלות צולין או צמקוס סכנה: ויהא סוסס אס הפסח צפניו. שימנעו לשוכרו למלאכתו: גב' אכל מלמדיו. אומריין לו דרך עצה הוגנת: לא שכרו אלא לצזור אשכול אחד. אוכלו לאותו אשכול: פ"ק איוס ליה דרב אפי. וה"ק פועל אוכל קישות שהיא לצדה ואין עוד ואפי' היא שזה דינר ואתא רבי אלעזר למימר צין שהיא לצדה צין ששכרו לה ולתצדומיה אס שזה יותר על שכרו לא יאכלנה ואחו רבנן צתרא למימר יותר על שכרו מותר הוא לאכול אס שכיר יוס הוא אכל שכרו להקישות לצדה לית להו דרב אפי' לא צלר. שכרו לכל היוס מותר לאכול לאשכול ראשון שצלר: משום דליכא למיטב כלניו של צעל הציט. דנימא ליה הצ צרישא והדר אכיל דאי יחיה תו לא אכיל והתורה התירה לאכול: אכל הכא דליכא לקיומי לצסוף. אימא לא זיכתה לו תורה אלא א"כ נתן: מגילת ספרים. מגילה טמונה לפי שאסור לכתוב הלכות וכשהיא שומע דבר חידוש וירא לשוכחו היה כותבו ומסתיר מן העין: צנייחס כל אדם. ואפי' אינו שכירו: פ"ק [א] ליה ליה דאיסי. דהא אוכל פועל קמני ורבנן צתרא אית להו דאיסי וה"ק וחכמים מתירין לאכול יותר על שכרו דהא לאו שכיר נמי אכיל: משלו הוא אוכל תוספת שצר הוא שהוספה לו תורה: או משל שמים. צמתנת מגילות חסדים כשאר צמתנות עניים: פנו. אכילתי לאשתי ובני: יבצין להו. כי היכי דצידו ליתן שכרו לכל מי שירצה: לדידיה וזי ליה רחמנא. צלדקה וכל זמן דלא מטא לדידה לא זכי ליה דליצדנה לאשתו ובניו: אכל צווא.

אלא אימא עד שתהא פורקת. דקד"א שאינה אוכלת אלא כשהיא רואה הגפן צפניה אכל כשהינה רואה שהגפן עליה או צעגלה אינה אוכלת ואע"ג דטעמא דחסימה לאו משום דחזיא ומלטערת הוא (א) קמ"ל דלא קאי אמפני השבת אצדעה דמן הדין אוכלת אלא מילתא צלפי נפשיה הוא: איבעית אימא דרב אימא בינייהו. דת"ק שמוכיר פועל לית ליה דרב ואע"ג דאיסי צן יהודה איירי בעושיין צסעודתן מ"מ לא מיקרו פועלים כיון שלא מדעת צעל הציט עושיין: אי אמרת משליו הוא אוכל היבנין דהו. דמטעה ששכרו הו כאליו התנה עמו ואי משל שמים הוא אוכל לא יבצין להו [ב] שלא זכיר לו הכתוב אלא מה שהוא לועס ואוכל ואין לו כח ליתן (א) (כולם): בן נמצא בספרים ישנים וכן נראה צגרוס לא בבנפשו קמפלגי. ואי לאו כנפשו הוו מודו כ"ע דלכול יותר מכדי שכרו דרמנא זכה ליה ולא גרסי דכולי עמלמא משלו הוא אוכל דהא כ"ש דאי משל שמים הוא אוכל דהוה אכיל יתר מכדי שכרו אי לאו כנפשו ויש ליישב הגריסא משום דמעיקרא הוה צעי למיפסק מת"ק דמשל שמים הוא אוכל דמה לו וחזור ופושט מדצרי חכמים דצברי משל שמים כו' ואי"כ ת"ק נמי צצר הכי דצין ת"ק לחכמים ליכא אלא הא דאמנן לעיל והדוחה אומר לעולם אימא לך משלו הוא אוכל כמו שדמיתי לך למעלה: ואי אמרת משליו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו. ואי"כ דמאי פריך הא כיון דהוא אינו יכול לאכול הוה ליה כחולה שאינו יכול ליתן להו וי"ל דלא דמי לחולה דחולה אינו תאבד לפירות שלפניו ולהכי לא זכי ליה רחמנא אכל נזיר דתאבד זכי ליה כשאר פועל ואי"כ אלא מאי משל שמים הוא אוכל א"כ אמאי נקט נזיר וי"ל דלורחא דמילתא נקט שהנזיר רגיל לומר כן לפי שאינו אוכל: השובר את הפועל דקצות לו בו. תימא דלס היה רואה לאכול כך צלל קציה הימה נגמרה מלאכתו ולא היה צלל דייש וצציל שחושב הו צלל דייש וי"ל דהכא מיירי צמקוס שמתכו הוא לקצות תאניס דהשתא צלל מחשבה אלא צסתמא הו דצר שלא נגמרה מלאכתו למעשר ועוד דין הוא שיאכל פועל ע"י מחשבתו כיון דעל ידי מחשבה זאת חשיב לא נגמרה מלאכתו לענין שאוכל ופטור:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ומהלך כעושה מעשה דמי: ובחמור כשהיא פורקת: כשהיא פורקת מהיון אכלה אימא אעד שתהא פורקת תנינא להא דרתנו רבנן חמור וגמל אוכלים ממשאוי שעל גביהן ובלבד שלא יטול בידו ויאכלם: ברתנ' יאובל פועל קישות אפילו בדניר כותבת ואפילו בדניר ר' אלעזר חסמא אומר לא יאכל פועל יתר על שכרו וחכמים דמתירין האבל מלמדיו את האדם שלא יהא רעבתן ויהא סותם את הפתח בפניו: גב' חכמים היינו תנא קמא אימא בינייהו אבל מלמדיו לתנא קמא לית ליה מלמדיו לרבנן אית להו מלמדיו אימא אימא בינייהו ידרב אסי דאמר רב אסי אפילו לא שכרו אלא לבצור אשכול אחד אוכלו ואמר רב אסי אפילו לא בצר אלא אשכול אחד אוכלו וצריכא דאי אשמעינן הך קמייטא משום דלא אימא למיתב לכליו של בעל הבית אבל היכא דאימא למיתב לכליו של בעל הבית אימא ליתב ברישא והדר ליכול ואי אשמעינן בהא דאפשר לקיומי לצסוף אבל היכא דלא אפשר לקיומי לצסוף אימא לא צריכא איבעית אימא אימא בינייהו דרב דאמר רב מצאתי מגילת סתרים בי רבי חייא וכתוב בה איסי בן יהודה אומר יכי תבא בכרם רעך בביאת כל אדם הכתוב מדבר ואמר רב לא שבק איסי חיי לכל בריה אמר רב אשי אמריתיה לשמעתא קמיה דרב כהנא (א) דלמא בעושיין בסעודתם דעברו ואכלו אמר לי אפילו הכי ינחא ליה לאייניש לאוגר אגורי וניקטפיה לפרדיסיה ולא ניתו כולי עלמא ואכלו ליה איבעיא להו פועל משלו הוא אוכל או משל שמים הוא אוכל למאי נפקא מינה דאמר תנו לאשתי ובני אי אמרת משלו הוא אוכל יבצין להו אלא אי אמרת משל שמים הוא אוכל צלדידיה זכי ליה רחמנא לאשתו ובניו לא זכי להו רחמנא מאי תא שמע אוכל פועל קישות ואפילו בדניר כותבת ואפילו בדניר אי אמרת משלו הוא אוכל אוגיר בדנקא אכיל צווא ואלא מאי משל שמים הוא אוכל סוף סוף אוגיר בדנקא אכיל צווא אלא מאי אית לך למימר רחמנא זכי ליה הכא נמי רחמנא זכי ליה תא שמע ר' אלעזר חסמא אומר לא יאכל פועל יותר על שכרו וחכמים מתירין מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל ומר סבר כנפשו בדבר שמוסר נפשו עליו ומר סבר כנפשו (א) מה נפשך אם חסמת פטור אף פועל אם חסמת פטור תא שמע נזיר שאמר תנו (א) (לאשתו ובניו) אין שומעין לו ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו התם (א) משום לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב תא שמע פועל שאמר תנו לאשתי ובני גבי הדרי תניין תא שמע מנין לפועל שאמר תנו לאשתי ובני שאין שומעין לו שנאמר ואל כלך לא תתן וכי תימא הכי נמי נזיר אי הכי משום אל כלך לא תתן משום לך לך אמרין נזירא הוא אין הכי נמי ואידי דקתני לה בלשון פועל קא נסיב לה קרא דפועל תא שמע (א) השובר את הפועל לקצות בתאנים הרי

אין שומעין לו ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו מאי פועל נזיר והתניא פועל (א) מידי גבי הדרי תניין תא שמע מנין לפועל שאמר תנו לאשתי ובני שאין שומעין לו שנאמר ואל כלך לא תתן וכי תימא הכי נמי נזיר אי הכי משום אל כלך לא תתן משום לך לך אמרין נזירא הוא אין הכי נמי ואידי דקתני לה בלשון פועל קא נסיב לה קרא דפועל תא שמע (א) השובר את הפועל לקצות בתאנים הרי